

ĐẠI HỌC HUẾ
KHOA LUẬT

TS. ĐOÀN ĐỨC LƯƠNG (CHỦ BIÊN)

Giáo trình
LUẬT DÂN SỰ VIỆT NAM
(Phần 1)

(Tái bản lần thứ hai; có chỉnh sửa, bổ sung)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC HUẾ
Huế - 2013

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Đoàn Đức Lương

Giáo trình Luật dân sự Việt Nam / Đoàn Đức Lương (ch.b.),
Hồ Thị Vân Anh, Lê Bá Hưng. - Tái bản lần thứ 2. - Huế : Đại học
Huế. - 21cm

Thư mục: tr. 123

Ph.1. - 2013. - 123tr.

1. Luật dân sự 2. Việt Nam 3. Giáo trình
349.597 - dc14

DUB0065p-CIP

Mã số sách: GT/95 - 2013/T2

LỜI NÓI ĐẦU

Từ năm 2000, khoa Luật đã biên soạn “*Tài liệu học tập môn học Luật Dân sự Việt Nam*” dùng làm tài liệu chính thức đáp ứng nhu cầu học tập của sinh viên ngành Luật thuộc Đại học Huế.

Xuất phát từ nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội, năm 2005 Bộ luật dân sự được Quốc hội thông qua (có hiệu lực từ ngày 01 tháng 01 năm 2006) thay thế Bộ luật dân sự năm 1995, đồng thời trên cơ sở Chương trình khung đào tạo ngành Luật dùng cho hệ đại học được Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành, trong đó quy định kết cấu và những kiến thức tối thiểu của môn học Luật Dân sự Việt Nam khoa Luật, Đại học Huế đã thực hiện hoàn chỉnh *Tài liệu học tập môn học Luật Dân sự Việt Nam* thành *Giáo trình Luật Dân sự Việt Nam* trên cơ sở kết cấu chương trình theo quy định, tham khảo và cập nhật các nội dung của văn bản pháp luật mới được ban hành và tiếp thu nhiều ý kiến đóng góp của các chuyên gia, của các nhà khoa học và sinh viên.

Giáo trình Luật Dân sự Việt Nam (phần I) được biên soạn gồm bốn chương: đề cập những khái niệm của Luật Dân sự Việt Nam, chủ thể của quan hệ pháp luật dân sự, những quy định về tài sản và quyền sở hữu và quyền thừa kế.

Năm 2013, nhóm tác giả đã có sửa chữa, bổ sung thêm một số nội dung. Tuy đã có nhiều cố gắng, song cuốn sách không thể tránh được những hạn chế nhất định.

Nhóm tác giả biên soạn mong muốn được tiếp thu những ý kiến đóng góp của các đồng nghiệp và các bạn sinh viên, để giáo trình được hoàn thiện hơn.

T/M Nhóm tác giả
TS. Đoàn Đức Lương

Chủ biên:

TS. GVC. Đoàn Đức Lương

Phân công biên soạn:

1. TS.GVC. Đoàn Đức Lương: *Chương 1, 2 (mục 1), 3, 4.*
2. ThS.GV. Hồ Thị Vân Anh: *Chương 2 (mục 2).*
3. ThS.GV. Lê Bá Hưng: *Chương 2 (mục 3).*

MỤC LỤC

	Trang
PHẦN 1: NHẬP MÔN LUẬT DÂN SỰ	11
Chương 1. Khái niệm Luật Dân sự Việt Nam	11
1. Đối tượng và phương pháp điều chỉnh	11
1.1. Đối tượng điều chỉnh	11
1.2. Phương pháp điều chỉnh	13
2. Các nguyên tắc cơ bản của Luật Dân sự	15
2.1. Các nguyên tắc thể hiện bản chất của quan hệ dân sự	15
2.2. Những nguyên tắc thể hiện tính pháp chế	17
2.3. Những nguyên tắc thể hiện bản sắc, truyền thống dân tộc trong giao dịch dân sự	18
3. Hiệu lực của Bộ luật dân sự	18
3.1. Hiệu lực thời gian	18
3.2. Hiệu lực về không gian	19
3.3. Hiệu lực về chủ thể	19
3.4. Áp dụng tập quán, quy định tương tự của pháp luật	19
4. Thời hạn, thời hiệu	20
4.1. Thời hạn	20
4.2. Thời hiệu	21
Chương 2. Chủ thể của Quan hệ pháp luật Dân sự	28
1. Cá nhân	28
1.1. Năng lực pháp luật dân sự của cá nhân	28
1.2. Năng lực hành vi dân sự của cá nhân	34
1.3. Giám hộ	37
2. Pháp nhân	42
2.1. Khái niệm và các điều kiện của pháp nhân	42

2.2. Năng lực pháp luật dân sự của pháp nhân	44
2.3. Trách nhiệm dân sự của pháp nhân	45
2.4. Các loại pháp nhân	45
2.5. Hợp nhất, sáp nhập, chia, tách và giải thể pháp nhân	47
3. Hộ gia đình và Tổ hợp tác	48
3.1. Hộ gia đình	48
3.2. Tổ hợp tác	49
4. Đại diện	51
4.1. Khái niệm, ý nghĩa của đại diện	51
4.2. Các loại đại diện	51
PHẦN 2. TÀI SẢN, QUYỀN SỞ HỮU VÀ QUYỀN THỪA KẾ	54
Chương 3. Tài sản và Quyền sở hữu	54
1. Tài sản, phân loại tài sản	54
1.1. Khái niệm tài sản	54
1.2. Phân loại tài sản	55
2. Quyền sở hữu	57
2.1. Khái niệm quan hệ sở hữu	57
2.2. Khái niệm quyền sở hữu	58
2.3. Nội dung quyền sở hữu	59
3. Những căn cứ xác lập và chấm dứt quyền sở hữu	64
3.1. Những căn cứ xác lập quyền sở hữu	64
3.2. Những căn cứ chấm dứt quyền sở hữu	71
4. Bảo vệ quyền sở hữu	72
4.1. Khái niệm và đặc điểm	72
4.2. Các phương thức bảo vệ quyền sở hữu	73

5. Những quy định khác về quyền sở hữu	74
5.1. Khái niệm chung	74
5.2. Các nghĩa vụ của chủ sở hữu	75
5.3. Quyền sở hữu đối với mốc giới ngăn cách các bất động sản và một số quyền khác	78
5.4. Những quy định về quyền sử dụng hạn chế bất động sản liền kề	80
6. Các hình thức sở hữu	81
6.1. Sở hữu nhà nước	81
6.2. Sở hữu tập thể	83
6.3. Sở hữu tư nhân	83
6.4. Sở hữu chung	84
6.5. Sở hữu của các tổ chức chính trị, tổ chức chính trị – xã hội	87
6.6. Sở hữu của tổ chức chính trị xã hội – nghề nghiệp, tổ chức xã hội, tổ chức xã hội nghề nghiệp	88
Chương 4. Quyền thừa kế	89
1. Những quy định chung về thừa kế	89
1.1. Khái niệm quyền thừa kế	89
1.2. Thời điểm mở thừa kế	90
1.3. Di sản thừa kế	91
1.4. Người thừa kế	92
1.5. Người quản lý di sản thừa kế	93
1.6. Những người thừa kế không có quyền hưởng di sản	93
2. Thừa kế theo pháp luật	96
2.1. Khái niệm và những trường hợp thừa kế theo pháp luật	96
2.2. Diện và hàng thừa kế	97
2.3. Thừa kế thế vị	101
3. Thừa kế theo di chúc	103

3.1. Khái niệm thừa kế theo di chúc và các điều kiện có hiệu lực	103
3.2. Quyền của người lập di chúc	107
3.3. Nội dung của di chúc	111
3.4. Hiệu lực pháp luật của di chúc	111
4. Thanh toán và phân chia di sản	112
4.1. Thanh toán di sản	112
4.2. Phân chia di sản	113
Câu hỏi ôn tập	115
Tài liệu tham khảo	123